HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אוצא דם שרצים שאין בהן טומאה חמורה. ואף על גב דמטמא במגע במשא מיהא לא מטמא (ז) ולא בגדים:

אוצא דם ביצים של עוף שאינו מין בשר. תימה (ח) לרבינו ברוך דלא מיירי הכל בחד לד ויש בהן איסור והיתר ודם ביצים וחגבים הוה מני למעט שאין בהן טומאה חמורה אלא אי מטמא פשוט יותר לסה לאיתר שאומר הש"ס: **כוי** בריה בפני עצמה. בפרק אותו ואת בנו (חולין פ.) דקתני כוי בריה בפני עצמה היא ולא הכריעו חכמים אי מין חיה או מין בהמה היא והיא בריה לא הוי כמו בריה דהכא שהרי בריה דהמם הוי אי מין בהמה או מין חיה לא מיטהרין לרבויי דמו וכן ההיא (יומא דף עד.) כל חלב לרבות כוי וחלי שיעור וקאמר כוי בריה בפני עצמה אינו אומר שיהא ספק אם חיה או בהמה דאסר כן לא צריך קרא לאסור חלבו **בחותבו** בכלב. הוא הדין דהוה מני לאוצא בחותבו לרפואה אלא הא קא משמע לן דאפילו בחותבו לכלב בעי מחשבה (ט): **כגון דאיבא** פחות מכזית נבילה וצירפה. אבל כזית ולירפה ליכא למימר ומחשבה שיטמא האי כביצה אוכלין אחרים אפילו לא יגעו האוכלין רק בצירוף ולא צריך שיגעו בנבילה דא"כ לא מייתב מה בהמה שיש לה טומאה קלה דמטמא שיש נבילה שאין עליה רק טומאת אוכלין ואי הוה בה כזית הוה בה טומאה חמורה ועוד יש לומר דמטמא דנקט במתניתין דמייתי עלה בהמה (יא) כו' בכ"מ ונבלת עוף טהור כו' משמע (יב) נבלת בהמה דומיא דנבלת עוף כלומר דצריכה מחשבה כמו על עוף ולכך נקט פחות מכזית:

רכ

אוצא דם שרצים שאין בהם טומאה חמורה אוצא דם ביצים שאין מין בשר (א) דם דגים דם חגבים שכולו היתר [1]לעוף ולבהמה אי מה עוף שאין בה כלאים אף בהמה שאין בה כלאים ת"ל ולבהמה אי מה בהמה שאינה באם על הבנים אף עוף שאינו באם על הבנים תלמוד לומר לעוף ולבהמה ואימא כל דם כלל עוף ובהמה פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עוף ובהמה אין מידי אחרינא לא [2]נפש אשר תאכל כל דם חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט (ב) והא לא דמי כללא בתרא לכללא קמא כללא קמא לאו כללא בתרא כרת האי תנא (ג) דבי ר' ישמעאל (ד) ד כללי ופרטי דרשינן מן הדין גוונא ואף על גב דלא דמי כללא בתרא לכללא קמא אמר מר כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה ויש בה איסור (ג) והיתר (ג) ויש בהן מין בשר אף כל דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה וכו' (ד) אף כל דקתני לאיתויי מאי (ג) אמר רב (ד) אדא בר אבין לאתויי דמו של כוי מאי קסבר אי קסבר כוי ספיקא הוא (ד) איצטריך קרא למיסר ספיקא (ז) אלא קסבר (ז) כוי בריה בפני עצמו הוא אשכחן דמו (ח) חלבו (ח) מנלן (ח) מכל חלב נבלתו מנלן [4]מכל נבלה [3]גיד הנשה מנלן [5]בכף הירך תליה רחמנא והא אית ליה כף הירך [3]טומאתו (ד) (ט) ושחיטה מנלן סברא מדלכל מילי רבייה רחמנא כבהמה טומאתו (ז) ושחיטתו נמי כבהמה אמר מר אוציא דם מהלכי שתים (ט) שיש בהן טומאה חמורה ואין בהן טומאה קלה ורמינהי (ט) החותך (ד) מן (ט) האדם צריך מחשבה (ג) והכשר וקשיא לן מחשבה למה לי תעשה חתיכה שלו מחשבה ואר"ל בחותכו לכלב (ז) ומחשבה לכלב לאו מחשבה היא ולא (ו) והתנן [6]כלל אמרו (טו) (ז) בטומאה כל המיוחד לאכול אדם טמא עד שיפסל מאכילת כלב ההוא לאסוקי טומאה מינה דכיון דמעיקרא הוה חזי לאדם (ח) לאסוקי מטומאה עד שיפסל מאכילת כלב הכא לאחותי ליה טומאה אי חזי לאדם (טו) חזי לכלב אי לא חזי לאדם לא חזי לכלב מ"מ קתני מחשבה ומחשבה לטומאה קלה היא ה"מ מחיים אבל לאחר מיתה טמא הוא טומאה חמורה דכוותה גבי בהמה לאחר מיתה אי בשר מטמא טומאה חמורה ואם דם מטמא טומאה חמורה דתנן (ט) דם נבילות בית שמאי מטהרין (ו) ובית הלל מטמאין לא נצרכא אלא לכדתנן (ז) נבלת בהמה טמאה בכל מקום נבלת עוף הטהור בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר (ז) (נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף טהור וחלב בשוקים אין צריכין (ז) לא מחשבה ולא הכשר) וא"ל רב לרבי חייא מחשבה למה לי לטומאה קלה (ו) (ט) היא גופה טומאה היא א"ל כגון [7]דאיכא פחות מכזית נבילה וצרפה לפחות מכביצה אוכלין דהאי והאי הוי כביצה אי הכי ליבעי נמי הכשר דהא (ז) תנא דבי ר' ישמעאל [6]על כל זרע [זרוע] אשר יזרע מה זרעים מיוחדין שאין סופן לטמא טומאה חמורה וצריך הכשר [8]אף כל שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריך הכשר א"ל ה"מ באוכלין דעלמא דלית (ט) בן פחות מכזית נבלה אבל הכא דאיכא בגויה פחות מכזית נבילה כיון דאילו מצרף ליה כזית לא בעי הכשר (ז) לאפוקי

מלי לשנויי בחותכו לרפואה אלא הא קא משמע לן דאפילו בחותכו לכלב בעי מחשבה (ז): **כגון דאיבא** פחות מכזית נבילה וצרפה. אבל כזית ולירפה ליכא למימר ומחשבה שיטמא האי כביצה אוכלין אחרים אפילו לא יגעו האוכלין רק בצירוף ולא צריך שיגעו בנבילה דא"כ לא מייתב מה בהמה שיש לה טומאה קלה דמטמא שיש נבילה שאין עליה רק טומאת אוכלין ואי הוה בה כזית הוה בה טומאה חמורה ועוד יש לומר דמטמא דנקט במתניתין דמייתי עלה בהמה (יא) כו' בכ"מ ונבלת עוף טהור כו' משמע (יב) נבלת בהמה דומיא דנבלת עוף כלומר דצריכה מחשבה כמו על עוף ולכך נקט פחות מכזית:

מוסף רש"י

כל המיוחד לאכול אדם. וחל עליו אם אוכל, טמא. לעולם ואפילו מתקלקל מאכילת אדם, עד שיפסל מאכילת כלב (פסחים מה:). **נבלת בהמה טמאה בכל מקום.** שהיא קממא לאו לאכילה קיימא דמאיסה, ועוד שיש לה שני תמירין אחת שלא נחתכה ואחת דטמאה היא (בכורות י:) קממא לאו לאכילה הלכך בעיא מחשבה, ומכי דאי מיכל מיכל בגוא מחשבה ומעמיד אפילו אדם הכלים וכל שכן אוכלין ומסקין, אלא לסכי מהגיא מחשבה אלא אי אוכלין ומכלים אלא אוכלין ומכלים אלא אי אוכלין ומכלים ומכלים לכביה, אי חשיב עליה מקטרפא מהאייטו ומקבלא טומאה כמגע אכין אלא לא (נדה ג:) **וכן נבלת עוף הטהור. בכפרים.** דעביים הם ואין רגילין לאכול עופות ושומן, צריך מחשבה. **לאחסלן לעכו"ם,** ואם לאו אין מטמאין טומאת אוכלין (בכורות י:) ואין צריך הכשר. לפופה לטמא טומאה חמורה (נדה ג:). **נבלת בהמה טהורה בכל מקום.** ואפילו בכפרים לליכא אוכלין מרובין קממא לאכילה (שם) קממא לאכילה עכו"ם דלא מאיסה ועוד דלגבי אכילה אין בה אלא דיחוי אחד, הלכך אינה צריכה מחשבה לקבל טומאת אוכלין. **לאסוקי** פחות מכזית אימה לפחות מכביצה אוכלין, וכן נבלת עוף טהור וחלב לכל אחוטה בשוקים, בכרכים דיש בה רוב עם ועבדים הם וגבנים לאכול רוב עופות ושומן, אין צריכין לא מחשבה ולא הכשר. נבלת בהמה ועוף מטמא דטמאתן טומאה חמורה, וחלב אחוטה בשוקים מטמא שכבר הוכשר בשחיטה, צריכין לבין בעי מחשבה אחסי ליה הכשר שחיטה (בכורות י:). **מה זרעים מיוחדין שאין סופן לטמא טומאה חמורה.** כגון אדם וגבנים (בחולין קה.) דכעיה אין נעשין אב הטומאה עולמית ואפילו נגעו בטמא אחי אבות, ואין נעשין אב הטומאה לטמא אדם וכלים, דמהיכא נפקא דטוגא בטמא מטמא אדם מהאי קרא דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנוגעת בחוטו טמא מעתה עד הערב, וכי כתיב האי קרא בדבר שיש לו טהרה בהזאה וטבילה כתיב, דכתיב לעיל מעיט והזה הטהור על הטמאה וגו' ובהכאה טמא קאי הנפש הנוגעת, יצאו אוכלין ומשקין וכלי חרס שאילו ואין לסה טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה (חולין קכא.).

שיטה מקובצת

(א) בשר אוצא דם: (ב) דכללי ופרטי דרישי בהדרין גוונא (תי' מן נמחק) נ"א בריבויי ומיעוטי וכללי ופרטי דרשינן בהדרין גוונא: (ג) והיתר והן מין בשר: (ד) אף כי דקתני דדרשינן מאי דאין לומר דאיצטריך לאתויי חיה דחיה בכלל בהמה: (ה) רב אידי בר: (ו) איצטריך קרא למיסר ספיקא דאי בהמה דמה אסור אי חיה דמה אסור בההיא דפ' יה"כ גבי כל חלב לרבות כוי וחצי שיעור דפריך ואיצטריך קרא למיסר ספיקא ותימה דמאי פריך אה"נ משום דספק חיה אינו קרב למזבח ואתא קרא לאשמעינן דחלבו אסור כחלב בהמה ור"ל דשפיר פריך דריבויי למה איצטריך אי בהמה הוא לא צריך קרא ואי חיה הוא וכי אתא קרא לאסור חיה דאי שלא יטעו העולם לומר חיה הוא ויבואו להתיר וכי בשביל הטועים נכתוב קרא אין זה סברא. תוס' ק"ש. ועיין תוס' בכורות דף מא [ע"ב ד"ה ואתן]: (ז) אלא קסבר כוי בריה בפני עצמו הוא. פי' ואינו לא חיה ולא בהמה ואין זה כההיא דפ' אותו ואת בנו דאמר כוי בריה בפני עצמו הוא ולא הכריעו בו חכמים אי מין בהמה הוא אי מין חיה דשמעע דהוא בהמה אי חיה. תוס' ק"ש: (ח) (ט) ע' בחדושין: (ט) ושחיטתו נמי כבהמה. פי' הלכות שחיטה שהיה דרסה חלדה הגרמה דעיקרו אבל להצריכו שחיטה להתירו ולהוציאו מידי אבר מן החי לא צריך ריבויי דהא אמרינן בפ' גיד הנשה (דף קנ ע"ב) כל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אבריו ואית דאמרי כל שבשרו מותר אתה מצווה על אבריו: תוס' הרא"ש: (י) שתים שאין בהן טומאה קלה וחשאר נמחק: (יא) האדם גירסת משנה שלם של עוקצין החותך מן האדם כו' צריך מחשבה והכשר ובברי"ר איתא החותך מאבר מן החי צריך מחשבה ואין צריך הכשר והראב"ק גריס כן: (יב) מחשבה והכשר בגמ' של הרב"א כתוב ואין צריך הכשר וכתוב על תיבות ואין צריך קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא טעות וצריך למחקו אבל לא מחק והוסיף ו' על תיבת הכשר והגיה והכשר: (יג) לכלב דמחשבה לכלב: (יד) אמרו בטהרות כל (תיבת בטומאה נמחק) המיוחד לאוכל אדם. תוס' בכורות (דף כג ע"ב) ד"ה טומאה: (טו) לאדם אין אי לא חזי לאדם לא מכל מקום קתני צריך מחשבה והשאר נמחק: (טו) צריכין מחשבה והכשר תיבות לא לא נמחק: (יח) קלה דמהניא לה לשוויא אוכל לטמא טומאת מגע הא היא גופה טומאה היא: (יט) דלית בהו פחות: (כ) הכשר השתא תיבת לאפוקי נמחק: (כא) בהמה דאי בחולב בהמה טמאה למאי איצטריך למיתני כיון דתנא בהמה טמאה דבטמאה אין חילוק ביו בשרה לחלבה: (כב) הכשר ואי בחלב של נבלת בהמה טהורה צריך: (כג) חמורה כדאמרי' בזבחים פ' חטאת הנשיא (דף ע) וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה וקרא דלא מיירי דטהור ואינו מטמא במגע ובמשא בכשר: (כד) דבכפרים קיימי דצריך מחשבה תיבת קאי נמחק: (כה) לבהמה דהדיחן ונמלך: (כו) נבילות דהיינו במגע ובמשא: (כז) מטמא. גליון ואע"ג דעוף נמי אינו מטמא במשא מ"מ מטמא בגדים בבית הבליעה: (כח) תימה לשון הרא"ש תימה לה צריך להביא תרי צדדין מן בשר והיתר ואיסור דדם ביצים ודגים וחגבים מצי למעט מהך צד דטומאה חמורה ור"ל דלא שייך טומאה חמורה דקתני במתניתין דמייתי עלה בהמה (כט) כו' בכ"מ ונבלת עוף טהור כו' ונבלת עוף טהור שמטמא דתני נבלת בהמה דומיא דעוף דאי אין מחשבה אין בה טומאה וזה לא מצי אייתי רק בפחות מכזית. תוס':

מסורת הש"ס

(א) נ"כ ס"ק. זמיס ד: מ: מולין סו.], ב) [סס], ג) [יומא עד:], ד) [סס"ס"ע], ה) עוקלין פ"ג מ"ב, ו) נכס"ר מ' מן מאדם מן מסי ומכמיות ליתא ומ"נ מפי' הר"ש], ז) טהרות פ' מ"ו [מפרים מה:] [סס וסס לאוכל מסס], ח) [ל"ל בטהרות כן הגי' במשנה ופפסחים], ט) עדיות פ"ה מ"ט, י) עוקלין פ"ג מ"ג נדה ב: מכוות י., כ) נס"י ליתא], ל) נדה נא. מולין קכא. [זמחים קה.], מ) [כסס. ל"ש], נ) [עי' מולין קמ.], ס) [יומ"ע מוס' יומא עד: ד"ה כוי],

---

תורה אור השלם

1. וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לְעוֹף וְלַבְּהֵמָה:
ויקרא ז כו
2. כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ:
ויקרא ז כז
3. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ:
ויקרא ז כג
4. לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכֹר לְנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ:
דברים יד כא
5. עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה:
בראשית לב לג
6. וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא:
ויקרא יא לז

הגהות הב"ח

(א) גמ' שאין מין בשר אוצא דם דגים: (ב) שם אי אמר אמר רבי שמעון' בריבויי ומיעוטי וכללי ופרטי דרשינן בהדרין גוונא: (ג) שם ויש בה איסור ויש בה היתר והן מין בשר: (ד) שם רשחיטתו מנלן: (ה) שם הוה חזי לאדם אסקינן מטומאה: (ו) שם לטומאה קלה והא היא נוסה: (ז) רש"י ד"ה ואין צריכין הכשר וכו' הכשר והכא לא גרסינן כל"ל והכ"ל: (ח) בא"ד ואע"ג דמגיע לה. נ"ב ד"ה מטמא דעוקלין בפיפא: (ט) בא"ד ולא מיתני עליה מינו:

לעזי רש"י

פולפ"א. הבשר שעל עצם הירך.

רבינו גרשום

מהלכי שתים שאין בהן טומאה קלה דאדם אין מטמא טומאת אוכלין: ושרצים אין בהן טומאה חמורה. דלא מטמו במשא דלא כתיב בהו ותנושא אם נבלתם: אוצא דם ביצים של עוף שאינו מין בשר. דגים וחגבים שכולן היתר שאינן מעגנין שחיטה: לעוף ולבהמה. קא דייק מ"ט כתביבנו לתרוויהו לילף מחד. מעוף. אם [עוף הוה] אמינא מה עוף שאין בו כלאים שאין נוצתו אסורה לא עם צמר ולא עם פשתים דמו אסור אף בהמה שאין בצמרה איסור כלאים כגון עז ופרה דמה אסור ולא כבשים להכי כתיב ולבהמה לאסור דם דכל בהמה: ואי כתיב בהמה בלבד הוה אמינא מה בהמה שאינה באסור (אם) דלא תקח האם על הבנים דמה אסור אף עוף נמי דאינו באיסור אם על בן כגון מזומן או עוף טמא למעוטי דם דעוף טהור ואינו מזומן ת"ל לעוף: ואימא כל דם כלל כו' אין בכלל אלא מה שבפרט עוף ובהמה (נמי) אין מידי אחרינא לא. ולמעוטי דם דחיה. לא כתיב כל נפש אשר תאכל כל דם חזר וכלל כלל ופרט וכלל הוא ואי אתה דן אלא כעין הפרט והיינו כדאמר לעיל מה עוף ובהמה מיוחדין כו': והא לא דמי כו'. מה בכך הא אשכחן תנא דבי ר' ישמעאל דדרשי ריבויי ומיעוטי באלו טרפות (דף ס"ו.) ג)וכללי ופרטי במרובה (דף ס"ד.) ואע"ג דלא אמר אהדדי (והגיי) [והכא] נמי דרשינן כלל ופרט וכלל ואע"ג דלא דמו ואיריבו דם דחיה וכוי: ואף כל לרבות דמו של כוי. לרבות דם דחיה לא צריך לרבויי בהדהיא כתיב בה איסור דם דכתב איש כי יצוד ציד חיה כו' כתיב בתריה דם כל בשר לא תאכלו. ואי קסבר כוי ספק חיה ספק בהמה הוא איצטריך קרא לרבויי למיסר ספיקא פשיטא דאסור דמו ממה נפשך: אלא קסבר כוי בריה הוא בפני עצמו. ואיצטריך קרא לרבויי ולמיסר דמו: מכי כל אוכל חלב קרי ביה כו'. כי כל אוכל חלב כל דאפיי דכוי. נבלתו מנלן. דאסור באכילה מכל דלא תאכלו כל נבלה: החותך מן האדם. מן החי אסור בשר לשון אכילה: צריך מחשבה. אם חשבו לאכילה מטמא טומאת אוכלין בכביצה ואין צריך הכשר אלא אפי' בלא הכשר מיטמא דף"ל כל שסופו לימטא טומאה חמורה אין צריך הכשר: תעשה חתיכה אחשביה: אמר ריש לקיש. שלא חתכו סתם לשון אדם אלא לשון כלב דמשחטה (דהכלב) לצורך כלב לאו מחשבה היא: ולא והתנן כלל אמרו בטהרות. כל המיוחד לאוכל אדם טמא טומאת אוכלין עד שיפסל מאכילת כלב אלמא דאכילה דכלב חשובה. ההוא דקאמרינן עד שיפסל מאכילת כלב ההוא לאסוקי מטומאה משעיברנן בכלב הואיל ומעיקרא הוה חזי לאדם: הכא לאחותי ליה טומאה אוכלין עסקינן בחותך מן האדם מן החי אי חזי לאדם דחישב עליו לאכילת אדם חזי לכלב ואי לא חזי לאדם דלא חשבו לאוכל אדם אלא לכלב לא חזי לכלב דלא אחתינן ליה לטומאה אוכל משום כלב: מכל מקום קתני צריך מחשבה. ומחשבה לצורך טומאה קלה היא לטמא טומאת אוכלין: הני מילי דקתני צריך מחשבה מחיים דלא מטמא טומאה חמורה אבל בחותך ממנו לאחר מיתה הואיל וטמא הוא טומאה חמורה אין בו טומאה קלה ג)דבשלן אחר מיתה מיירי בריש יצא דם מהלכי שתים דטומאה מיירי דאמר' הכי יש בה טומאה קלה במאי אית בה טומאה קלה אי בשר

ג) נ"י דכוי היס דדרשי ריבויי ומיעוטי וכללי ופרטי כה"ר ובכ"ר הנ"ל דהסלמודל מפיק מקמא דכל חלב דמסיק בפ' ויקרא ג' דסס מא כתיב כל חלב טופיס דל"ש. ג) נראה ל"ל ופיק לי בלחמ מיתה מיירי כמיימא וכו'.

בכ"מ תיבת כו' נמחק: (לא) משמע. גליון לכך נקט פחות מכזית דתני נבלת בהמה טמאה כו' ונבלת עוף טהור שמטמא דתני נבלת בהמה דומיא דעוף דאי אין מחשבה אין בה טומאה וזה לא מצי אייתי רק בפחות מכזית. תוס':

ג) נראה ל"ל בהמה טמאה וחלב לא גרים הכא דאי וכו'.

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ג מהלכות מאכלות אסורות הל' יג טוס"ע י"ד סי' סד סעיף ג וסי' פ סעיי' ו:
ד ב (מיי' פ"ס סס) טוס"ע יו"ד סי' סה סעיף ו:
ה ג מיי' פ"ל מהל' מאכ' אסורות הטומאה הלכה ו:
ו ד מיי' פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה [ג] ט עיי' הסגות וכ"מ:
ז ה מיי' פ"ב סס הלכה יח:
ח ו מיי' פ"ל מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ד:
ט ז ח מיי' פ"ג מהל' טומאת אוכלין הל' ג:
י ט מיי' סס הל' ו:

מוסף רש"י

(ט) [ל"ל לרבות כוי דדרשי ריבויי ומיעוטי וכללי ופרטי דרשינן בהדרין גוונא] ד"ה ולבהמה אי מה בהמה שאינה באם על הבנים אף עוף שאינו באם על הבנים תלמוד לומר לעוף ולבהמה ואימא כל דם כלל עוף ובהמה פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עוף ובהמה אין מידי אחרינא לא נפש אשר תאכל כל דם חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה ויש בה איסור והיתר ויש בהן מין בשר אף כל דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה וכו' אף כל דקתני לאיתויי מאי אמר רב אדא בר אבין לאתויי דמו של כוי מאי קסבר אי קסבר כוי ספיקא הוא איצטריך קרא למיסר ספיקא אלא קסבר כוי בריה בפני עצמו הוא אשכחן דמו חלבו מנלן מכל חלב נבלתו מנלן מכל נבלה גיד הנשה מנלן בכף הירך תליה רחמנא והא אית ליה כף הירך טומאתו ושחיטה מנלן סברא מדלכל מילי רבייה רחמנא כבהמה טומאתו ושחיטתו נמי כבהמה אמר מר אוציא דם מהלכי שתים שיש בהן טומאה חמורה ואין בהן טומאה קלה ורמינהי החותך מן האדם צריך מחשבה והכשר וקשיא לן מחשבה למה לי תעשה חתיכה שלו מחשבה ואר"ל בחותכו לכלב ומחשבה לכלב לאו מחשבה היא ולא והתנן כלל אמרו בטומאה כל המיוחד לאכול אדם טמא עד שיפסל מאכילת כלב ההוא לאסוקי טומאה מינה דכיון דמעיקרא הוה חזי לאדם לאסוקי מטומאה עד שיפסל מאכילת כלב הכא לאחותי ליה טומאה אי חזי לאדם חזי לכלב אי לא חזי לאדם לא חזי לכלב מ"מ קתני מחשבה ומחשבה לטומאה קלה היא ה"מ מחיים אבל לאחר מיתה טמא הוא טומאה חמורה דכוותה גבי בהמה לאחר מיתה אי בשר מטמא טומאה חמורה ואם דם מטמא טומאה חמורה דתנן דם נבילות בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין לא נצרכא אלא לכדתנן נבלת בהמה טמאה בכל מקום נבלת עוף הטהור בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר (נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף טהור וחלב בשוקים אין צריכין לא מחשבה ולא הכשר) וא"ל רב לרבי חייא מחשבה למה לי לטומאה קלה היא גופה טומאה היא א"ל כגון דאיכא פחות מכזית נבילה וצרפה לפחות מכביצה אוכלין דהאי והאי הוי כביצה אי הכי ליבעי נמי הכשר דהא תנא דבי ר' ישמעאל על כל זרע [זרוע] אשר יזרע מה זרעים מיוחדין שאין סופן לטמא טומאה חמורה וצריך הכשר אף כל שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריך הכשר א"ל ה"מ באוכלין דעלמא דלית בן פחות מכזית נבלה אבל הכא דאיכא בגויה פחות מכזית נבילה כיון דאילו מצרף ליה כזית לא בעי הכשר לאפוקי מכביצה לטומאת אוכלין: אי הכי. לפחות מכזית הוא ולא אתי לעולה לידי טומאת נבילות ניבעי נמי הכשר דהא תנא דבי רבי ישמעאל כו':

מוסף רש"י

(ט) [ל"ל לרבות כוי דדרשי ריבויי ומיעוטי וכללי ופרטי דרשינן בהדרין גוונא] ד"ה ולבהמה אי מה בהמה שאינה באם על הבנים אף עוף שאינו באם על הבנים תלמוד לומר לעוף ולבהמה ואימא כל דם כלל עוף ובהמה פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עוף ובהמה אין מידי אחרינא לא נפש אשר תאכל כל דם חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה ויש בה איסור והיתר ויש בהן מין בשר אף כל דבר שיש בו טומאה קלה וטומאה חמורה וכו' אף כל דקתני לאיתויי מאי אמר רב אדא בר אבין לאתויי דמו של כוי מאי קסבר אי קסבר כוי ספיקא הוא איצטריך קרא למיסר ספיקא אלא קסבר כוי בריה בפני עצמו הוא אשכחן דמו חלבו מנלן מכל חלב נבלתו מנלן מכל נבלה גיד הנשה מנלן בכף הירך תליה רחמנא והא אית ליה כף הירך טומאתו ושחיטה מנלן סברא מדלכל מילי רבייה רחמנא כבהמה טומאתו ושחיטתו נמי כבהמה אמר מר אוציא דם מהלכי שתים שיש בהן טומאה חמורה ואין בהן טומאה קלה ורמינהי החותך מן האדם צריך מחשבה והכשר וקשיא לן מחשבה למה לי תעשה חתיכה שלו מחשבה ואר"ל בחותכו לכלב ומחשבה לכלב לאו מחשבה היא ולא והתנן כלל אמרו בטומאה כל המיוחד לאכול אדם טמא עד שיפסל מאכילת כלב ההוא לאסוקי טומאה מינה דכיון דמעיקרא הוה חזי לאדם לאסוקי מטומאה עד שיפסל מאכילת כלב הכא לאחותי ליה טומאה אי חזי לאדם חזי לכלב אי לא חזי לאדם לא חזי לכלב מ"מ קתני מחשבה ומחשבה לטומאה קלה היא ה"מ מחיים אבל לאחר מיתה טמא הוא טומאה חמורה דכוותה גבי בהמה לאחר מיתה אי בשר מטמא טומאה חמורה ואם דם מטמא טומאה חמורה דתנן דם נבילות בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין לא נצרכא אלא לכדתנן נבלת בהמה טמאה בכל מקום נבלת עוף הטהור בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר (נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת עוף טהור וחלב בשוקים אין צריכין לא מחשבה ולא הכשר) וא"ל רב לרבי חייא מחשבה למה לי לטומאה קלה היא גופה טומאה היא א"ל כגון דאיכא פחות מכזית נבילה וצרפה לפחות מכביצה אוכלין דהאי והאי הוי כביצה אי הכי ליבעי נמי הכשר דהא תנא דבי ר' ישמעאל על כל זרע [זרוע] אשר יזרע מה זרעים מיוחדין שאין סופן לטמא טומאה חמורה וצריך הכשר אף כל שאין סופן לטמא טומאה חמורה צריך הכשר א"ל ה"מ באוכלין דעלמא דלית בן פחות מכזית נבלה אבל הכא דאיכא בגויה פחות מכזית נבילה כיון דאילו מצרף ליה כזית לא בעי הכשר לאפוקי מכביצה לטומאת אוכלין: אי הכי. לפחות מכזית הוא ולא אתי לעולה לידי טומאת נבילות ניבעי נמי הכשר דהא תנא דבי רבי ישמעאל כו':